

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

JANA MAZÁKA,

predstavljeni 16. decembra 2010¹**I – Uvod**

1. Predložitveno sodišče želi s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe izvedeti, ali in koliko lahko nacionalni organ za varstvo konkurence informacije, ki so mu jih člani kartela prostovoljno predložili v skladu z njegovim programom prizanesljivosti, razkrije oškodovani tretji stranki, da bi ta lahko pripravila odškodninsko tožbo za domnevno škodo, ki je nastala zaradi kartela. Sodišče naj bi zlasti preučilo, ali bi lahko razkritje takih informacij škodovalo učinkovitemu izvajanju konkurenčnega prava Evropske unije (EU) ter sistemu sodelovanja in izmenjave informacij med Komisijo in nacionalnimi organi za varstvo konkurence držav članic v skladu s členoma 11 in 12 Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe.²

2. Po mojem mnenju mora Sodišče v okviru tega predloga za sprejetje predhodne odločbe

zlasti pretehtati in uravnotežiti morebitne različne interese za zagotovitev učinkovitosti programov prizanesljivosti, namenjenih odkrivanju, kaznovanju in navsezadnje preprečevanju oblikovanja nezakonitih kartelov na podlagi člena 101 PDEU, s pravico posameznika, da zahteva odškodnino za škodo, ki jo je utrpel zaradi takih kartelov.

3. Sodišče mora v obravnavanem primeru torej preučiti domnevno nasprotujoče si interese za zagotovitev učinkovitega izvajanja člena 101 PDEU in možnost, da se domnevnemu oškodovancu omogoči dostop do informacij³, ki naj bi se predložile v civilnopravni odškodninski tožbi zoper udeleženca kartela in s katerimi bi si ta stranka torej lahko pomagala pri uveljavljanju pravice do učinkovitega pravnega sredstva v civilnem postopku zaradi kršitve člena 101 PDEU. Temeljna pravica do učinkovitega pravnega sredstva v takih postopkih je po mojem mnenju zagotovljena s členom 47 v povezavi s členom 51(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v

1 – Jezik izvornika: angleščina.

2 – UL 2003, L 1, str. 1.

3 – Informacije, ki jih ima organ države članice, v tem primeru nacionalni organ za varstvo konkurence, v skladu s členom 35 Uredbe št. 1/2003.

nadaljevanju: Listina)⁴, kakor se razlaga ob upoštevanju člena 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP)⁵, ki se nanaša na pravico do poštenega sojenja, in s tem povezane sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice.

II – Postopek v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

4. Bundeskartellamt Zvezne republike Nemčije (zvezni urad za varstvo konkurence) je z zdaj že pravnomočnimi odločbami iz januarja 2008 naložil, med drugim na podlagi člena 81 ES (postal člen 101 PDEU), globe v skupnem znesku 62.000.000 EUR trem največjim evropskim proizvajalcem dekorativnega papirja (specialni papir za površinsko obdelavo lesnih materialov) in petim osebno odgovornim osebam zaradi sporazumov

o ceni in zmanjšanju kapacitet. Podlaga za izdajo odločb so bile tudi informacije in dokumentacija, ki jih je Bundeskartellamt prejel v okviru svojega programa prizanesljivosti.

5. Družba Pfeleiderer AG (v nadaljevanju: Pfeleiderer) je odjemalec dekorativnega papirja in je med tremi svetovno vodilnimi proizvajalci lesnih materialov, plemenitenja površin in parketa iz laminatov. Navedla je, da je v zadnjih treh letih pri obtoženih proizvajalcih dekorativnega papirja kupila blago v vrednosti več kot 62.000.000 EUR. Za pripravo civilnopravne odškodninske tožbe je z dopisom z dne 26. februarja 2008 Bundeskartellamt zaprosila za vpogled v celotne spise v zvezi s postopkom za naložitev globe kartelu „dekorativnega papirja“.

4 – V skladu s členom 6(1) PEU „Unija priznava pravice, svoboščine in načela iz Listine o temeljnih pravicah Evropske unije z dne 7. decembra 2000, prilagojene 12. decembra 2007 v Strasbourg, ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi“.

5 – Podpisana 4. novembra 1950 v Rimu. V skladu s členom 6(3) PEU so „[t]emeljne pravice, kakor jih zagotavlja Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in kakor izhajajo iz skupnega ustavnega izročila držav članic, [...] kot splošna načela del prava Unije.“ Glej tudi člen 52(3) Listine, ki določa, da „[k]olikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa navedena konvencija. Ta določba ne preprečuje širšega varstva po pravu Unije.“

6. Potem ko je družba Pfeleiderer prejela tri odločbe o naložitvi globe v različici, iz katere so bile izbrisane informacije, ki bi omogočile identifikacijo, in seznam dokazov, zbranih med preiskavo, je z drugo prošnjo izrecno zaprosila za vpogled v prošnje za ugodno obravnavo, v prostovoljno predloženo dokumentacijo prosilcev za ugodno obravnavo in zbrane dokaze. Bundeskartellamt je z dopisom z dne 14. oktobra 2008 družbo Pfeleiderer

obvestil, da namerava prošnji ugoditi le deloma in vpogled v spis omejiti na različico upravnega spisa, iz katere so bile odstranjene poslovne skrivnosti, interni dokumenti in dokumentacija v smislu točke 22 programa prizanesljivosti.⁶

7. Družba Pfeleiderer je zoper to odločbo vložila ugovor pred Amtsgericht Bonn (občinsko sodišče v Bonnu).

8. Amtsgericht je najprej 3. februarja 2009 izdalo sklep, s katerim je v bistvu ugodilo družbi Pfeleiderer. Amtsgericht je v skladu s členom 406e Strafprozessordnung (nemški zakon o kazenskem postopku, v nadaljevanju: StPO)⁷, ki ureja vpogled žrtve v spis

v kazenskem postopku, ki se v skladu s členom 46(1) in (3), zadnji del četrtega stavka, Gesetz über Ordnungswidrigkeiten (nemški zakon o prekrških, v nadaljevanju: OWiG) smiselno uporablja v postopku v zvezi s karteli, ki se nanaša na prekrške, navedlo, da se odvetniku oškodovanca dovoli vpogled v spis in tudi v uradno shranjene dokaze, če ima pravni interes. Po navedbah predložitvenega sodišča je treba družbo Pfeleiderer obravnavati kot oškodovanca, saj je treba izhajati iz tega, da je zaradi kartela plačala previsoko ceno za blago, ki ga je kupila pri udeležencih kartela. Pravni interes obstaja tudi, če se oškodovanec pripravlja na civilnopravno odškodninsko tožbo, ko zaprosi za vpogled v spis. Vpogled v spis je treba odobriti tudi za tiste dele spisa, ki vsebujejo informacije, ki so jih prosilci za ugodno obravnavo prostovoljno dali na voljo Bundeskartellamt in se zato nanašajo temu ustrezno na podatke v smislu točke 22 programa prizanesljivosti Bundeskartellamt. Pravica do vpogleda v spis je omejena glede poslovnih skrivnosti in internih dokumentov (se pravi zaznamkov Bundeskartellamt o posvetovanju ali dopisovanja v okviru Evropske mreže za konkurenco (EMK) zaradi dodelitve zadev). Njen obseg je treba določiti s tehtanjem nasprotujočih si interesov in ga omejiti na tisti del spisa, ki je nujen za podrobno utemeljitev odškodninskih zahtevkov.

6 – Točka 22 objave Bundeskartellamt št. 9/2006 o imuniteti pred globami in znižanju glob v kartelnih zadevah – program prizanesljivosti – z dne 7. marca 2006 določa, da bo „Bundeskartellamt, če je bila vložena prošnja za imuniteto pred globami ali znižanje globe v okviru zakonsko podeljene diskrecijske pravice, načeloma zavrnil prošnje tretjih oseb za vpogled v spis oziroma za dostop do informacij, kolikor gre pri tem za prošnjo za imuniteto pred globami ali znižanje glob in dokaze, posredovane v zvezi s tem.“ Objava je na voljo na spletni strani http://www.bundeskartellamt.de/wEnglisch/download/pdf/06_Bonusregelung_e.pdf.

7 – Člen 406e StPO z naslovom „Vpogled v spis“ določa:
 „1. Odvetnik lahko v imenu oškodovanca vpogleda v spis, s katerim razpolaga sodišče ali, če bi bila vložena javna obtožba, ki bi mu ga bilo treba predložiti, in tudi v uradno shranjene dokaze, če ima pravni interes [...]
 2. Vpogled v spis se zavrne, če temu nasprotujejo prevladujoči in do varstva upravičeni interesi obdolženca ali drugih oseb. Lahko pa se zavrne tudi, če se zdi, da je ogrožen namen preiskave, ali če bi to pomenilo precejšnjo zakasnitev postopka [...]“

9. Amtsgericht Bonn je na podlagi ugovora zoper ta sklep postopek vrnilo v stanje, kakršno je bilo pred izdajo izpodbijanega sklepa. Čeprav Amtsgericht ne namerava spremeniti svojega pravnega stališča, meni, da bo z nameravano odločbo sedanja različica programa prizanesljivosti Bundeskartellamt implicitno razglašena za nezdružljivo s členom 406e StPO in členom 46(1) OWiG. Amtsgericht se sklicuje zlasti na točko 22 programa prizanesljivosti Bundeskartellamt.

10. Vendar predložitveno sodišče meni, da bi bila lahko nameravana odločba v nasprotju s členoma 11 in 12 Uredbe št. 1/2003 ter s členom 10, drugi odstavek, ES (postal člen 4(3) PEU v povezavi s členom 3(1) (g) ES. Kot navaja predložitveno sodišče, člena 11 in 12 Uredbe št. 1/2003 zavezujeta Komisijo Evropskih skupnosti in nacionalne organe, pristojne za konkurenco v državah članicah, k tesnemu sodelovanju in predvidovata medsebojno izmenjavo informacij, vključno z zaupnimi podatki, ki se uporabijo kot dokazna sredstva v postopkih za izvajanje členov 81 ES in 82 ES (postala člena 101 PDEU in 102 PDEU). Zaradi učinkovitosti in delovanja teh določb bi se lahko zahtevalo, da se oškodovanim tretjim strankam v postopku za naložitev globe v skladu s konkurenčnim pravom EU zavrne vpogled v prošnjo za ugodno obravnavo in v dokumentacijo, ki so jo prostovoljno izročili prosilci za ugodno obravnavo. Če bi bil Bundeskartellamt dolžan znižati raven varstva in v nasprotju s točko 22 svojega programa prizanesljivosti tretjim

strankam omogočiti vpogled v prošnje za ugodno obravnavo v spisu, bi to imelo dve resni posledici.

11. Na eni strani Komisija Bundeskartellamt ne bi več posredovala informacij, ki bi temeljile na prošnjah za ugodno obravnavo. Tudi drugi člani EMK Bundeskartellamt ne bi več posredovali takšnih informacij, saj so nacionalni organi za varstvo konkurence drugih držav članic predvideli varstvo pred razkritjem v okviru lastnih nacionalnih programov prizanesljivosti v smislu vzorčnega programa prizanesljivosti EMK.⁸ S tem ne bi bilo le občutno moteno sodelovanje v EMK, temveč tudi ne bi bila več mogoča učinkovita dodelitev zadev znotraj EMK. S tem bi bila ogrožena učinkovitost EMK.

12. Na drugi strani pa bi obstajala nevarnost, da bi se podjetja odvrnilo od sodelovanja v okviru programa prizanesljivosti in da zato karteli ne bi bili prijavljeni in bi ostali neodkriti, ker bi se prosilec za ugodno obravnavo

⁸ – Sprejeta 29. septembra 2006; na voljo je na spletni strani http://ec.europa.eu/competition/EMK/model_leniency_en.pdf.

bal, da se bodo dokumentacija in informacije, ki jih je prostovoljno predložil, neposredno uporabile proti njemu v civilnopravni odškodninski tožbi. S tem bi bil prosilec za ugodno obravnavo celo v slabšem položaju v primerjavi s tistimi udeleženci kartela, ki ne sodelujejo z organi za varstvo konkurence.

III – Postopek pred Sodiščem

13. Amtsgericht je ob upoštevanju teh pomslekov prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

14. Pisna stališča so predložili družbe Pfeleiderer, Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG, Technocell Dekor GmbH & Co. KG in Arjo Wiggins Deutschland GmbH, belgijska, češka, nemška, nizozemska, ciprska, španska in italijanska vlada, Komisija ter Nadzorni organ EFTE. Obravnava je bila 14. septembra 2010. Belgijska, ciprska in nizozemska vlada na obravnavi niso predstavile svojih stališč. Družba Munksjö Paper GmbH je na obravnavi predstavila stališča.

„Ali je treba določbe o konkurenčnem pravu Skupnosti, zlasti člena 11 in 12 Uredbe št. 1/2003 in člen 10(2) ES v povezavi s členom 3(1)(g) ES, razlagati tako, da se osebi, oškodovani zaradi kartela, pri uveljavljanju civilnopravnih zahtevkov ne sme odobriti vpogleda v prošnje za ugodno obravnavo in v informacije in dokumente, ki so jih v zvezi s tem prostovoljno razkrili prosilci in ki jih je organ za varstvo konkurence države članice pridobil na podlagi nacionalnega programa prizanesljivosti v okviru postopkov za naložitev glob, katerih namen je (tudi) izvajanje člena 81 ES?“

15. Družba Pfeleiderer meni, da gre v obravnavani zadevi za popolnoma nacionalni spor na podlagi nemškega procesnega prava. Trdi, da je Amtsgericht pravilno odločilo, da je bila zavrnitev vpogleda v zadevne informacije v zvezi z ugodno obravnavo na podlagi člena 22 programa prizanesljivosti Bundeskartellamt nezdržljiva s členom 406e StPO. Družba Pfeleiderer meni, da je treba na vprašanje, ki ga je postavilo Amtsgericht, odgovoriti nikalno, saj pravila EU v zvezi s tem niso dovolj natančna, drugi morebitni razlagalni instrumenti, kot je vzorčni program prizanesljivosti EMK, pa niso samo nenatančni, ampak tudi nimajo potrebne zavezujoče narave.

16. Družbe Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG, Technocell Dekor GmbH & Co. KG in Arjo Wiggins Deutschland GmbH ter belgijska, češka, nemška, nizozemska, ciprska, španska in italijanska vlada v bistvu menijo, da se osebam, oškodovanim zaradi kartela, za namene uveljavljanja civilnopravnih zahtevkov ne sme odobriti vpogleda v prošnje za ugodno obravnavo ali v informacije in dokumente, ki so jih v zvezi s tem prostovoljno razkrili prosilci in ki jih je organ za varstvo konkurence države članice pridobil na podlagi nacionalnega programa prizanesljivosti v okviru postopkov za naložitev glob, med drugim na podlagi člena 101 PDEU.

ugodno obravnavo. Po njenem mnenju se osebam, oškodovanim zaradi kartela, za namene uveljavljanja civilnopravnih zahtevkov ne sme odobriti vpogleda v izjave podjetij, saj bi bil prosilec za ugodno obravnavo v civilnih postopkih v slabšem položaju kot drugi udeleženci kartela, kar bi oslabilo učinkovitost programa prizanesljivosti. Komisija trdi, da je treba o vpogledu v druge dokumente, ki jih je predložil prosilec za ugodno obravnavo, presojsati v vsakem primeru posebej. Pri tem to primerja s svojo prakso pri pošiljanju informacij, s katerimi razpolaga, nacionalnim sodiščem v skladu s členom 15(1) Uredbe št. 1/2003.¹⁰

17. Komisija v bistvu meni, da je treba razlikovati med tako imenovanimi „izjavami podjetij“, ki jih prostovoljno predložijo prosilci za ugodno obravnavo in v njih opišejo svoje poznavanje kartela ter svojo vlogo v njem, pripravljene pa so posebej za predložitev v skladu z nacionalnim programom prizanesljivosti,⁹ in drugimi že prej obstoječimi dokumenti, ki jih predloži prosilec za

18. Nadzorni organ EFTE meni, da glede na to, da večina programov prizanesljivosti, ki se uporabljajo v EU, predvideva ustni postopek,¹¹ da se izjave podjetij zavarujejo pred razkritjem v civilnih postopkih, niti učinkovitost konkurenčnega prava EU niti nobena od njegovih določb ne nasprotuje nacionalnemu zakonu, ki določa, da država članica morebitnemu vlagatelju civilnopravnega odškodninskega zahtevka zoper udeležence v tajnem nezakonitem kartelu odobri vpogled

9 – Glej po analogiji točko 31 Obvestila Komisije iz leta 2006 o imuniteti pred globami in znižanju glob v kartelnih zadevah (v nadaljevanju: Obvestilo o ugodni obravnavi), UL 2006 C 298, str. 17.

10 – Glej tudi Obvestilo Komisije o sodelovanju med Komisijo in sodišči držav članic EU na podlagi členov 81 ES in 82 ES, UL 2004 C 101, str. 54. Točka 26 določa, da „lahko Komisija zavrne posredovanje informacij nacionalnim sodiščem iz nujnih razlogov v zvezi s potrebo po zaščiti interesov Skupnosti ali da prepreči vsakršno oviranje svojega delovanja ali neodvisnosti, ki bi zlasti vplivalo na izpolnjevanje nalog, ki so ji zaupane [...] Zato Komisija nacionalnim sodiščem ne bo pošiljala informacij, ki jih prostovoljno predloži prosilec za [ugodno obravnavo], brez soglasja navedenega prosilca.“

11 – Glej na primer točko 32 Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj). Glej tudi točko 28 vzorčne ureditve EMK o ugodni obravnavi (navedena v opombi 8 zgoraj).

v dokumentacijo o ugodni obravnavi, s katero razpolaga njen nacionalni organ za varstvo konkurence.

v Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije¹² in s sodno prakso Sodišča na tem področju, neustrezna, saj bi se s tem lahko neupravičeno omejila očitno širša pravica do vpogleda v dokaze, ki jo ima domnevni oškodovanec, kot je družba Pfeleiderer, pri uveljavljanju civilnopravnega zahtevka pred sodišči na podlagi člena 406e StPO.

IV – Uvodne opombe

19. Zdi se mi koristno opozoriti na nekatera upoštevna dejstva, povezana s postopkom v glavni stvari, kot so razvidna iz predložitvene odločbe. Prvič, zahteva za vpogled v informacije, ki se obravnavajo v postopku v glavni stvari, ne prihaja od javnosti na podlagi nacionalnih pravil o preglednosti. Nasprotno, iz predložitvene odločbe je razvidno, da ima družba Pfeleiderer načeloma posebne postopkovne pravice na podlagi nemške zakonodaje o dostopu do informacij, s katerimi razpolaga Bundeskartellamt in ki se nanašajo na kartel, ker naj bi ta družba utrpela škodo zaradi kartela in ima zato pravni interes za tak vpogled zaradi priprave civilnopravnih odškodninskih postopkov. V takih okoliščinah sodišče vpogleda na podlagi člena 406e StPO ne odobri družbi Pfeleiderer, temveč njemu odvetniku. Zato bi bila vsaka primerjava s pravili o preglednosti in dostopu javnosti do dokumentov, kot so določena na primer

20. Drugič, preiskava kršitve konkurenčnega prava iz postopka v glavni stvari se je končala s sprejetjem odločbe o naložitvi globe, med drugim na podlagi člena 101 PDEU, ki ni več predmet sodnega nadzora. V takih okoliščinah dostop do spornih informacij ne more ogroziti preiskave te kršitve ali vplivati na njen izid. Obravnavani primer je torej treba razlikovati od primerov, v katerih oškodovana tretja oseba zahteva dostop do informacij, s katerimi razpolaga nacionalni organ za varstvo konkurence, preden ta organ sprejme odločbo v skladu s konkurenčnim pravom EU. Kljub vsemu ostane vprašanje, ali bi lahko dostop do zadevne vrste informacij, in sicer informacij in dokumentov, ki so bili prostovoljno poslani na podlagi programa prizanesljivosti, na splošno ogrozil preiskovalni postopek v zvezi s kršitvami člena 101 PDEU, torej izvajanje tistih določb

12 – UL L 145, str. 43. Opozoril bi, da sta družbi Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG in Technocell Dekor GmbH & Co. KG ter nemška in španska vlada ter Komisija v stališčih, predloženih Sodišču, izrazile dvome o uporabi te uredbe po analogiji v tej zadevi.

s strani Bundeskartellamt in drugih nacionalnih organov za varstvo konkurence v skladu s pristojnostmi in obveznostmi, ki so jim bile dodeljene na podlagi Uredbe št. 1/2003.

za ugodno obravnavo poslal nacionalnemu organu za varstvo konkurence, na ureditev sodelovanja in izmenjave informacij iz členov 11 in 12 Uredbe št. 1/2003.

21. Tretjič, vprašanje, ki ga je predložilo Amtsgericht, se osredotoča na dostop do informacij in dokumentov, ki jih je predložil prosilec za ugodno obravnavo. Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je Amtsgericht menilo, da je pravica do vpogleda v zaupne poslovne informacije in interne dokumente¹³ omejena. Nič ne kaže na to, da želi Amtsgericht ponovno preučiti svojo ugotovitev v zvezi s tem. V teh sklepnih predlogih bom zato preučil vprašanje dostopa do informacij in dokumentov, ki jih je predložil prosilec za ugodno obravnavo, če ne vsebujejo zaupnih poslovnih informacij oziroma niso interni dokumenti.

V – Presoja

22. Amtsgericht s svojim vprašanjem med drugim prosi za pojasnila v zvezi z morebitnim vplivom, ki ga lahko ima dostop oškodovanca¹⁴ do informacij, ki jih je prosilec

23. Od začetka veljavnosti Uredbe št. 1/2003 so za uporabo členov 101 PDEU in 102 PDEU pristojni Komisija in organi za varstvo konkurence držav članic¹⁵.¹⁶ Čeprav pristojnosti Komisije in organov za varstvo konkurence držav članic za uporabo členov 101 PDEU in 102 PDEU ne sovpadajo popolnoma, pa se precej prekrivajo, zaradi česar nastane decentraliziran sistem izvajanja, ki temelji na vzporednih pristojnostih. Komisija ima na podlagi Uredbe št. 1/2003 posebne in podrobno določene pristojnosti za uporabo členov 101 PDEU in 102 PDEU. Nasprotno pa organi za varstvo konkurence držav članic in celo nacionalna sodišča¹⁷ uporabljajo člena 101 PDEU in 102 PDEU predvsem v skladu z nacionalnim pravnim redom¹⁸ na podlagi načela procesne avtonomije, pri čemer morajo

¹³ – Glej točko 8 zgoraj.

¹⁴ – Zaradi vložitve odškodninske tožbe.

¹⁵ – Glej člen 3(1) Uredbe št. 1/2003, ki organom za varstvo konkurence v državah članicah in nacionalnim sodiščem nalaga obveznosti v zvezi z uporabo členov 101 PDEU in 102 PDEU.

¹⁶ – Glej zlasti člena 4 in 5 Uredbe št. 1/2003.

¹⁷ – V skladu s členom 6 Uredbe št. 1/2003 so nacionalna sodišča pristojna za uporabo členov 101 PDEU in 102 PDEU.

¹⁸ – Kljub vsemu glej člen 5 Uredbe št. 1/2003, v katerem so navedene odločitve, ki jih lahko nacionalni organ za konkurenco sprejme ob uporabi členov 101 PDEU in 102 PDEU.

upoštevati načeli enakovrednosti¹⁹ in učinkovitosti.²⁰ Po mojem mnenju morajo države članice zlasti v skladu s členom 4(3) PEU in Uredbo št. 1/2003²¹ zagotoviti učinkovito izvajanje členov 101 PDEU in 102 PDEU na svojem ozemlju.²²

24. Da se omejijo možnosti za neenotno uporabo vzporednih pristojnosti in ne glede na procesno avtonomijo, ki jo načelno uživajo nacionalni organi za varstvo konkurence in sodišča, so v poglavju IV Uredbe št. 1/2003 z naslovom „Sodelovanje“ določena nekatera postopkovna pravila za zagotovitev, da se sistem vzporednih pristojnosti izvaja usklajeno in učinkovito. Komisija in nacionalni organi za varstvo konkurence dejansko sestavljajo mrežo²³ javnih organov, ki pravila EU o konkurenci uporabljajo v tesnem sodelovanju.²⁴ Zlasti na podlagi navedenega poglavja se je med člani EMK uveljavil sistem²⁵, ki med drugim določa delitev dela in dodeljevanje zadev enemu ali več nacionalnim organom za varstvo konkurence in Komisiji ter dosledno uporabo pravil EU o konkurenci. Menim, da morajo nacionalni organi za varstvo konkurence delovati tako, da zagotovijo učinkovito

19 – Spoštovanje načela enakovrednosti pomeni, da sporno pravilo velja, ne da bi se razlikovalo glede na to, ali gre pri domnevni kršitvi za kršitev prava Unije ali kršitev nacionalnega prava (glej po analogiji sodbe z dne 1. decembra 1998 v zadevi Levez (C-326/96, Recueil, str. I-7835, točka 41); z dne 16. maja 2000 v zadevi Preston in drugi (C-78/98, Recueil, str. I-3201, točka 55) ter z dne 29. oktobra 2009 v zadevi Pontin (C-63/08, Z.Odl., str. I-10467, točka 45)). Navesti moram, da iz spisa, predloženega Sodišču, nikakor ni razvidno, da to, ali se uporablja nacionalno konkurenčno pravo ali člen 101 PDEU, vpliva na odobritev dostopa tretji stranki do informacij, ki jih je prosilec za ugodno obravnavo poslal Bundeskartellamt.

20 – Glej med drugim sodbe z dne 14. decembra 1995 v zadevi Peterbroeck (C-312/93, Recueil, str. I-4599, točka 12); z dne 4. julija 2006 v zadevi Adeneler in drugi (C-212/04, Z.Odl., str. I-6057, točka 95); z dne 28. junija 2007 v zadevi Bonn Fleisch (C-1/06, Z.Odl., str. I-5609, točka 41) in z dne 7. septembra 2006 v zadevi Marrosu in Sardino (C-53/04, Z.Odl., str. I-7213, točka 52). V skladu z ustaljeno sodno prakso s postopkovnim pravilom, ki ga določa notranji pravni red države članice, ne sme biti praktično onemogočeno ali čezmerno oteženo izvrševanje pravic, ki jih podeljuje pravni red EU (načelo učinkovitosti) (glej med drugim sodbo z dne 15. aprila 2010 v zadevi Barth (C-542/08, Z.Odl., str. I-3189, točka 17 in navedena sodna praksa)).

21 – Glej zlasti člena 5 in 6.

22 – Tako si morajo nacionalni organi za varstvo konkurence od sprejetja in začetka veljavnosti Uredbe št. 1/2003 dejavno prizadevati za učinkovito izvajanje členov 101 PDEU in 102 PDEU v zvezi s podjetji, da bi zagotovili izpolnjevanje obveznosti, ki jih imajo na podlagi teh določb. Poleg tega je Sodišče v sodbi z dne 9. septembra 2003 v zadevi CIF (C-198/01, Recueil, str. I-8055, točka 45 in navedena sodna praksa) navedlo, da „[č]eprav se člena [101 PDEU in 102 PDEU] res nanašata le na ravnanje podjetij, in ne na zakonodajo ali druge predpise, ki jih sprejmejo države članice, to še ne pomeni, da ta člena v povezavi s členom [4(3) PEU], ki določa dolžnost sodelovanja, držav članic ne zavezuje k temu, da ne sprejmejo ukrepov ali jih ohranjajo v veljavi, tudi zakonske ali podzakonske, ki bi lahko izničili polni učinek pravil konkurence, ki veljajo za podjetja“.

23 – EMK.

24 – Glej uvodno izjavo 15 Uredbe št. 1/2003.

25 – Glej na primer Obvestilo Komisije o sodelovanju v okviru mreže organov za varstvo konkurence (UL 2004 C 101, str. 43) (v nadaljevanju: Obvestilo o sodelovanju) ter Skupno izjavo Sveta in Komisije o delovanju mreže organov za varstvo konkurence (v nadaljevanju: Skupna izjava), ki je na voljo na spletni strani http://ec.europa.eu/competition/ecn/joint_statement_en.pdf. V Obvestilu o sodelovanju so pojasnjeni zlasti praktični vidiki uporabe členov 11 in 12 Uredbe št. 1/2003. V skladu s točko 72 in prilogi k Obvestilu o sodelovanju morajo nacionalni organi za varstvo konkurence priznati in spoštovati navedena načela, vključno z načeli glede varstva prosilcev za ugodnost na podlagi programa prizanesljivosti.

izpolnjevanje svojih obveznosti sodelovanja na podlagi Uredbe št. 1/2003.

25. Medtem ko niti Uredba št. 1/2003 niti Obvestilo o sodelovanju ne vsebujeta nobene določbe o odobritvi dostopa tretjim osebam do informacij, ki jih je prostovoljno predložil prosilec za ugodno obravnavo,²⁶ pa točka 30 vzorčnega programa prizanesljivosti EMK določa, da si „[u]stne izjave v okviru tega programa [organi za varstvo konkurence] v skladu s členom 12 Uredbe št. 1/2003 izmenjajo samo, če so izpolnjeni pogoji iz [Obvestila o sodelovanju] in če je stopnja varnosti pred razkritjem s strani [organa za varstvo konkurence], ki je izjavo prejel, enaka stopnji varnosti, ki jo zagotavlja [organ za varstvo konkurence], ki je izjavo poslal.“²⁷

26 – V točkah od 26 do 28 Obvestila o sodelovanju (navedeno v opombi 25 zgoraj) je določeno, kako Komisija in nacionalni organi za varstvo konkurence izmenjujejo in uporabljajo zaupne informacije v skladu s členom 12 Uredbe št. 1/2003, medtem ko se v točkah od 37 do 42 Obvestila o sodelovanju obravnava zlasti prenos informacij iz prošnje za ugodno obravnavo med člani EMK (Komisija in nacionalni organi za varstvo konkurence) ter njihova uporaba teh informacij. Glej tudi točke od 3 do 5 Pojasnjevalnih opomb k vzorčnemu programu prizanesljivosti EMK (naveden v opombi 8 zgoraj).

27 – Točka 28 vzorčnega programa prizanesljivosti EMK določa možnost vložitve ustnih prošenj za ugodno obravnavo, medtem ko je v točki 29 določeno, da bo vpogled v zaznamke o ustnih izjavah prosilca mogoč šele, ko bo organ za varstvo konkurence strankam poslal obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Glej tudi točki 48 in 49 Pojasnjevalnih opomb k vzorčnemu programu prizanesljivosti EMK (naveden v opombi 8 zgoraj).

26. Vzorčni program prizanesljivosti EMK je nezavezujoč instrument, katerega cilj je *de facto* ali „mehka“ uskladitev programov prizanesljivosti nacionalnih organov za varstvo konkurence, s čimer se zagotovi, da neskladja med programi prizanesljivosti v EMK morebitnih prosilcev ne odvrnejo od vložitve prošnje za ugodno obravnavo. Vzorčni program prizanesljivosti EMK zato določa obravnavo, ki jo bo lahko prosilec pričakoval v katerem koli sodnem sistemu EMK, ko bodo usklajeni vsi programi. Poleg tega je namen vzorčnega programa prizanesljivosti EMK zmanjšati breme, povezano z večkratnimi vlogami. Kljub nezakonodajni naravi tega instrumenta in tudi drugih instrumentov, kot sta Obvestilo o sodelovanju in Skupna izjava, pa ni mogoče prezreti njihovih praktičnih učinkov zlasti v zvezi z ukrepi nacionalnih organov za varstvo konkurence in Komisije. Zato je zaradi preglednosti in zanamstva škoda, da dokumenti, kot sta vzorčni program prizanesljivosti EMK in Skupna izjava, niso objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*.

27. Ob upoštevanju zlasti točke 30 vzorčnega programa prizanesljivosti EMK in glede na to, da na ravni Evropske unije (EU) v zvezi s tem ni zakonskih določb, menim, da bi

lahko različna merila za to, kdaj nacionalni organi za varstvo konkurence informacije, ki so jih prostovoljno poslali prosilci za ugodno obravnavo, razkrijejo tretjim osebam, posegala v določbe o sodelovanju iz Uredbe št. 1/2003.

različnimi nacionalnimi organi za varstvo konkurence, če udeleženci kartela zaprosijo za ugodno obravnavo, saj se jim zaradi neobstoja postopka v smislu „vse na enem mestu“ za ugodno obravnavo na podlagi prava EU ali vseevropskega sistema popolnoma usklajenih programov prizanesljivosti²⁹ zdi nujno, da vložijo prošnjo pri vseh organih, pristojnih za uporabo člena 101 PDEU v zvezi s kršitvijo, pa ni dokazov, da bi take okoliščine prevladale v postopku v glavni stvari. Pripomnim naj še, da je predložitveno sodišče v predložitveni odločbi izrecno navedlo, da družba Pfeiderer ne prosi za dostop do informacij ali dokumentov, s katerimi razpolaga Bundeskartellamt in ki so mu bili poslani na podlagi člena 12 Uredbe št. 1/2003.³⁰

28. Iz spisa, predloženega Sodišču, kar mora preveriti predložitveno sodišče, je razvidno, da je švedski organ za varstvo konkurence sodeloval z Bundeskartellamt pri preiskavi zadevne kršitve. Vendar nič ne kaže na to, da je bil kateri koli drug organ razen Bundeskartellamt pristojen za uporabo člena 101 PDEU v zvezi z zadevnim kartelom, kar bi lahko povzročilo več postopkov pred različnimi organi in morebitno predodelitev zadeve v skladu s členom 11 Uredbe št. 1/2003.²⁸ Čeprav se najverjetneje lahko sproži več postopkov pred

28 – Glej tudi zlasti točke od 16 do 19 Obvestila o sodelovanju (navedeno v opombi 25 zgoraj). Točka 16 določa, da da „se odkrijejo postopki, ki o isti zadevi tečejo pred več organi, in zagotovi obravnavo zadev s strani primernih organov za varstvo konkurence, morajo biti člani mreže že v zgodnji fazi obveščeni o zadevah v postopku pred različnimi organi, pristojnimi za konkurenco“. Točka 17 Obvestila o sodelovanju določa, da Uredba št. 1/2003 „vzpostavlja mehanizem, ki organom za varstvo konkurence omogoča medsebojno obveščanje z namenom zagotovitve učinkovite in hitre predodelitve zadev. V skladu s členom 11(3) Uredbe Sveta morajo NOK, kadar ukrepajo po [členu 101 PDEU ali 102 PDEU], o tem obvestiti Komisijo pred začetkom prvega formalnega preiskovalnega dejanja ali nemudoma po njem. Prav tako navedeni člen navaja, da je ta informacija lahko na voljo drugim NOK. Temelj člena 11(3) Uredbe Sveta je, da se mreži omogoči odkriti postopke, ki o isti zadevi tečejo pred več organi, in obravnavati vprašanja v zvezi z možnim prenosom zadev takoj, ko organ začne preiskavo zadeve.“

29. Tako se zdi, da člena 11 in 12 Uredbe št. 1/2003 nista upoštevna za obravnavani primer in da je vprašanje za predhodno odločanje v delu, ki se nanaša na te določbe, kot

29 – Glej točko 38 Obvestila o sodelovanju (navedeno v opombi 25 zgoraj).

30 – Člen 12 Uredbe št. 1/2003 določa, da imajo Komisija in organi za varstvo konkurence držav članic pravico do izmenjave in uporabe informacij za izvajanje členov 101 PDEU in 102 PDEU.

je v svojih pisnih stališčih navedla Komisija,³¹ hipotetično.³² Po mojem mnenju bi glede na to, da predložitevna odločba ne vsebuje nobenih konkretnih dokazov glede vprašanja sodelovanja na podlagi poglavja IV Uredbe št. 1/2003, Sodišče o tej zadevi v obravnavanem primeru razsodilo teoretično.

učinkovito izvajanje člena 101 PDEU s strani tega organa.

30. Predložitevno sodišče sprašuje še, ali bi lahko namera nacionalnega organa za varstvo konkurence, da oškodovancu, ki namerava vložiti odškodninsko tožbo, odobri dostop do informacij in dokumentov, ki jih je prosilec za ugodno obravnavo prostovoljno predložil temu organu, v prihodnje lahko ogrozila

31. Jasno je, da imajo tako Komisija kot organi držav članic za varstvo konkurence pomembno vlogo pri izvajanju člena 101 PDEU v zvezi z nezakonitimi karteli. Glede na tajno naravo kartelov, prepovedanih s členom 101 PDEU, imajo tako Komisija kot tudi nacionalni organi za varstvo konkurence težave pri dejanskem odkrivanju in preiskovanju ter torej pri dokončni prepovedi in kaznovanju teh kršitev, ki se zaradi škodljivih učinkov na konkurenčno strukturo pogosto uvrščajo med resnejše kršitve³³ konkurenčnega prava.³⁴ Zdi se mi, da je Komisija kot izhod

31 – Družba Pfeleiderer meni, da člena 11 in 12 Uredbe št. 1/2003 v obravnavanem primeru nista upoštevana. Nadzorni organ EFTE je v svojih vlogah opozoril na povsem notranjo naravo zadeve pred Amtsgericht, ko se je skliceval na Obvestilo o sodelovanju.

32 – Postopek na podlagi člena 267 PDEU je instrument sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, s katerim prvo zagotavlja drugimi razlago prava EU, ki jo potrebujejo za rešitev spora, ki ga obravnavajo. Sodelovanje, ki mora prevladati v postopku za sprejetje predhodne odločbe, dejansko zahteva od nacionalnega sodišča, da upošteva nalogo, zaupano Sodišču, ki je pomagati pravosodju v državah članicah, ne pa oblikovati svetovalnih mnenj o splošnih in hipotetičnih vprašanih. Glej sodbo z dne 5. februarja 2004 v zadevi Schneider (C-380/01, Recueil, str. I-1389, točke od 20 do 23 in navedena sodna praksa).

33 – Odkritje in dokazi resnejših kršitev lahko pripeljejo ne le do naložitve visokih glob, ampak v nekaterih državah članicah tudi do zapornih kazni za posameznike.

34 – Glej po analogiji sodbo Sodišča z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točke od 55 do 57), v kateri je Sodišče presodilo, da je – glede na to, da so prepoved sodelovanja pri protikonkurenčnih ravnanjih in sporazumih ter kazni, ki lahko doletijo kršitelje, znane – običajno, da so dejavnosti v okviru protikonkurenčnih ravnanj in sporazumov tajne, sestanki, ki so večinoma v tretjih državah, skrivni, dokumentacija o tem pa je karseda omejena. Tudi če Komisija najde dokumente, ki jasno dokazujejo nedovoljeno navezovanje stikov med gospodarskimi subjekti, kot so zapisniki sestankov, gre običajno le za nepopolna in posamezna dokazila, tako da je treba posamezne podrobnosti pogosto rekonstruirati s sklepanjem. Večinoma je treba na obstoj protikonkurenčnega ravnanja ali sporazuma sklepati iz več naključij in indicev, ki lahko, če se obravnavajo skupaj in če ni drugih verjetnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi konkurenčnih pravil.

v sili³⁵ od leta 1996, ko je sprejela Obvestilo o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru kartelov,³⁶ uvedla program prizanesljivosti, v okviru katerega sodelovanje udeležencev kartela, ki pomagajo pri razkritju in kaznovanju kartelov, nagrajuje v obliki imunitete pred globami in njihovega znižanja. Iz Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2006³⁷ je jasno razvidno, da Komisija meni, da „[k]oristi potrošnikov in državljanov pri zagotavljanju razkritja in kaznovanja skrivnih kartelov prevladajo nad koristmi nalaganja glob tistim podjetjem, ki Komisiji omogočajo odkritje in prepoved takih ravnanj. [...] Komisija meni, da je sodelovanje podjetja pri razkritju obstoja kartela resnično vrednost.“³⁸ Menim, da koristi take ureditve presejajo razkritje in kaznovanje posameznih kršitev, saj ustvarja splošno ozračje negotovosti med mogočimi udeleženci

kartela, s čimer se lahko prepreči dejansko oblikovanje kartelov.

32. Obvestilo o ugodni obravnavi tako pregledno določa pravila in postopke, na podlagi katerih lahko prisilci za ugodno obravnavo predvidijo, kako jih bo obravnavala Komisija. Ta preglednost in predvidljivost sta po mojem mnenju nujni za učinkovito delovanje programa prizanesljivosti Komisije, saj bi lahko negotovost glede obravnave pred Komisijo odvrnila mogoče prisilce. Poleg tega je Sodišče navedlo, da lahko sodelovanje podjetja s Komisijo upraviči znižanje globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi, če Komisiji dejansko omogoči dokončno ugotovitev obstoja kršitve in njeno odpravo.³⁹ Podjetje, ki sodeluje s Komisijo v skladu s pogoji iz Obvestila o ugodni obravnavi, upravičeno pričakuje, da bo njegova globa znižana za določen odstotek.⁴⁰ Poleg tega Komisija v skladu z Obvestilom o ugodni obravnavi načelno

35 – Z uporabo tega izraza ne namigujem, da je Komisija storila kar koli narobe. Prej pomeni, da je Komisija ravnala tako, kot se ji navsezadnje zdi koristno za konkurenco.

36 – Opozoriti moram, da Uredba št. 1/2003 in Uredba Komisije (ES) št. 773/2004 z dne 7. aprila 2004 v zvezi z vodenjem postopkov Komisije v skladu s členoma 81 in 82 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (UL L 123, str. 18) ne predvidevata, da Komisija izvaja program prizanesljivosti.

37 – Glej opombo 9 zgoraj.

38 – Glej točki 3 in 4 Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj).

39 – Glej v tem smislu sodbo z dne 16. novembra 2000 v zadevi SCA Holding proti Komisiji (C-297/98 P, Recueil, str. I-10101, točka 36) in sodbo z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdL, str. I-5425, točka 399).

40 – Glej v opombi 39 zgoraj navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 188; glej tudi točko 38 Obvestila o ugodni obravnavi, ki določa, da „[se] Komisija [...] zaveda, da to obvestilo ustvarja upravičena pričakovanja, na katera se bodo oprla podjetja, ki jo bodo želela obvestiti o obstoju kartela.“

ne odobri vpogleda v izjavo podjetja, ki jo je podal prosilec za ugodno obravnavo.⁴¹ Poleg tega Komisija dopušča, da se take izjave

podjetij⁴² podajo ustno.⁴³ Kljub temu Obvestilo o ugodni obravnavi ne predvideva zavrnitve dostopa tretjih oseb do že prej obstoječih dokumentov,⁴⁴ ki jih je prosilec za ugodno obravnavo predložil na podlagi tega obvestila.

41 – Glej točke 6, 7 in 33 Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj). Glej tudi točko 29 vzorčnega programa prizanesljivosti EMK (naveden v opombi 8 zgoraj). V skladu s točko 6 Obvestila o ugodni obravnavi se je izkazalo, da te prostovoljne predložitve, tako imenovane izjave podjetij, „koristijo učinkoviti preiskavi in prenehanju kartelnih kršitev in da jih odredbe za predložitve dokaznih sredstev v pravnih postopkih ne smejo odvracati. Če bi njihovo sodelovanje poslabšalo njihov položaj v pravnih postopkih v primerjavi z družbami, ki ne sodelujejo, bi lahko to morebitne prosilce za [ugodno obravnavo] odvrnilo od sodelovanja s Komisijo. Tak nezahelen učinek bi znatno škodoval javnemu interesu za zagotavljanje učinkovitega javnega izvrševanja člena [101 PDEU] v kartelnih zadevah in torej njegovemu učinkovitemu posledičnemu ali vzporednemu zasebnemu uveljavljanju.“ Glej tudi točko 47 Pojasnjevalnih opomb k vzorčnemu programu prizanesljivosti EMK, ki določa, da „[s]o člani EMK odločni zagovorniki učinkovitih civilnopravnih odškodninskih postopkov zoper udeležence kartela. Kljub temu menijo, da ni primerno, da bi bila podjetja, ki z njimi sodelujejo pri odkrivanju omejevalnih sporazumov, v slabšem položaju v civilnopravnih odškodninskih zahtevkih kot drugi udeleženci kartela, ki nočejo sodelovati. Če se v civilnopravnih odškodninskih postopkih razkrijejo izjave, namenjene izrecno [organu za varstvo konkurence] v okviru njegovega programa prizanesljivosti, bi se lahko zgodilo prav to, z odvracanjem od sodelovanja v programih prizanesljivosti organov za varstvo konkurence pa bi se lahko oslabil učinkovitost boja organov za varstvo konkurence proti kartelom. Tak rezultat bi lahko negativno vplival tudi na boj proti kartelom v drugih sodnih sistemih. Nevarnost, da bo zoper prosilca izdan nalog za razkritje, je v določeni meri odvisna od prizadetih območij in narave kartela, v katerem je sodeloval [...]“.

33. Pravo EU ne določa nobene izrecne obveznosti nacionalnih organov za varstvo konkurence, da bi morali izvajati program prizanesljivosti v zvezi s karteli, ki kršijo člen 101 PDEU, prav tako pa ne ureja vprašanja dostopa teh organov do spisa o ugodni

42 – V skladu s točko 9(a) Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj) mora izjava podjetja vključevati, kolikor je to ob predložitvi prosilcu znano: – podroben opis domnevne ureditve kartela, vključno na primer z njegovimi cilji, dejavnostmi in delovanjem; z zadevnim proizvodom ali storitvijo, geografskim obsegom, trajanjem kartela in oceno obsega trgovanja, na katero je vplival domnevni kartel; z navedbo zadevnih datumov, lokacij, vsebine in sodelujočih pri domnevnih kartelskih stikih ter z vsemi ustreznimi pojasnili v zvezi z dokaznimi sredstvi, s katerimi je podprta prošnja; – ime in naslov pravne osebe, ki vlaga prošnjo za imuniteto, ter imena in naslove vseh podjetij, ki sodelujejo ali so sodelovala v domnevnem kartelu; – imena, položaje, lokacije pisarn in po potrebi domače naslove vseh posameznikov, ki so, kolikor je prosilcu znano, vključeni ali so bili vključeni v domnevni kartel, vključno s tistimi posamezniki, ki so bili vanj vključeni v imenu prosilca; – informacije o tem, s katerimi drugimi organi za konkurenco v EU ali zunaj nje je prosilec že vzpostavil ali namerava vzpostaviti stik v zvezi z domnevnim kartelom.

43 – Glej točko 32 Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj). Glej tudi točko 28 vzorčnega programa prizanesljivosti EMK (naveden v opombi 8 zgoraj).

44 – Izraz „že obstoječi dokumenti“ v Obvestilu o ugodni obravnavi ni posebej določen. Kljub temu menim, da zajema „druga dokazna sredstva v zvezi z domnevnim kartelom, ki so v posesti prosilca ali so mu na razpolago ob predložitvi prošnje, vključno zlasti z vsemi dokaznimi sredstvi, ki se nanašajo na obdobje kršitve.“ Glej točko 9(b) Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj).

obravnavi. Čeprav pravo EU ne določa izrecno obveznosti, da morajo organi za varstvo konkurence držav članic izvajati program prizanesljivosti v zvezi z nezakonitimi karteli, in kljub dejstvu, da države članice v zvezi s tem torej uživajo procesno avtonomijo, pa je iz spisa, predloženega Sodišču, razvidno, da večina nacionalnih organov za varstvo konkurence v 27 državah članicah, vključno z Bundeskartellamt, trenutno izvaja neke vrste program prizanesljivosti. V predložitveni odločbi je navedeno, da program prizanesljivosti Bundeskartellamt temelji na vzorčnem programu prizanesljivosti EMK. Glede na to, da se je Bundeskartellamt odločil za izvajanje programa prizanesljivosti, se mi zdi, kar mora preveriti predložitveno sodišče, da je nacionalni organ za varstvo konkurence sklepal, da je taka ureditev nujna, da zagotovi učinkovito izvajanje, med drugim, člena 101 PDEU.⁴⁵ Amtsgericht je v predložitveni odločbi dejansko navedlo, da „[p]rogram prizanesljivosti, ki ga je Bundeskartellamt uvedel leta 2000, dokazuje, da je to lahko zelo učinkovito orodje za preprečevanje kartelov. Med letoma 2001 in 2008 je bilo skupaj vloženih

210 prošenj za ugodno obravnavo, ki so se nanašale na 69 ločenih postopkov“.⁴⁶

34. Če država članica prek svojih organov za varstvo konkurence izvaja program prizanesljivosti, da bi zagotovila učinkovito izvajanje člena 101 PDEU, menim, da mora kljub procesni avtonomiji, ki jo imajo države članice pri izvajanju te določbe, zagotoviti učinkovito uvedbo in izvajanje tega programa prizanesljivosti.

35. Glede medsebojnega vpliva programov prizanesljivosti in civilnopравnih odškodninskih tožb je v Obvestilu o ugodni obravnavi, v katerem je sicer vnaprej določeno, kako bo Komisija izvajala svojo diskrecijsko pravico pri nalaganju glob sodelujočim udeležencem kartela, izrecno navedeno, da sodelovanje na podlagi tega obvestila udeležencem kartela ne zagotavlja nikakršne imunitete pred civilnopравnimi posledicami njihovega sodelovanja pri kršitvi člena 101 PDEU.⁴⁷ Poleg tega je v točki 24 programa prizanesljivosti Bundes-

45 – V predložitveni odločbi je v zvezi s tem navedeno, da je Oberlandesgericht (Düsseldorf) v rzsodbi ugotovilo zakonitost predpostavke, na katero je Bundeskartellamt oprl program prizanesljivosti, in sicer, da je interes za boj proti posebej škodljivim kartelom večji od interesa za kaznovanje posameznega udeleženca kartela. Oberlandesgericht (Düsseldorf) je ugotovilo, da program prizanesljivosti Bundeskartellamt (naveden v opombi 6 zgoraj) ne vzbuja pravnih pomislekov in da spada v okvir diskrecijske pravice, ki jo ima ta organ pri naložitvi glob v skladu s členom 81(7) OWiG.

46 – V predložitveni odločbi ni navedeno, ali in kateri od teh kartelov spada na področje uporabe člena 101 PDEU.

47 – Glej točko 39 Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj).

kartellamt določeno, da „[t]o obvestilo ne vpliva na zasebno uveljavljanje na podlagi konkurenčnega prava“.⁴⁸

polni učinek člena 101 PDEU, še zlasti praktični učinek prepovedi iz člena 101(1) PDEU, če noben posameznik ne bi imel pravice uveljavljati odškodninskih zahtevkov za škodo, ki jo je utrpel zaradi sporazuma ali ravnanja, ki bi lahko omejevalo ali izkrivljalo konkurenco.⁵¹ To pomeni, da lahko kateri koli posameznik zahteva odškodnino za škodo, ki jo je utrpel, če obstaja vzročna zveza med škodo in sporazumom ali ravnanjem, ki je prepovedano na podlagi člena 101 PDEU.⁵² Tudi v sodbi *Courage in Crehan* je Sodišče opozorilo na odvračilni učinek odškodninskih tožb. V zvezi s tem je navedlo, da obstoj take pravice do vložitve tožbe krepi delovanje pravil EU o konkurenci in odvrča od pogosto tajnih sporazumov ali ravnanj, ki bi lahko omejevala ali izkrivljala konkurenco. S tega vidika lahko odškodninske tožbe pred nacionalnimi sodišči bistveno pripomorejo k ohranitvi učinkovite konkurence v EU.⁵³

36. Sodišče je namreč jasno opozorilo na pravico oškodovancev, da vložijo odškodninske tožbe zaradi kršitev členov 101 PDEU in 102 PDEU. V skladu z ustaljeno sodno prakso je torej, da imata člena 101 PDEU in 102 PDEU neposredne učinke v razmerjih med posamezniki in ustvarjata pravice⁴⁹ za zadevne posameznike, ki jih morajo nacionalna sodišča varovati.⁵⁰ Čeprav pravila glede odškodninskih tožb zaradi kršitev členov 101 PDEU in 102 PDEU še niso bila usklajena na ravni EU, je Sodišče navedlo, da bi bil ogrožen

48 – Amtsgericht je v predložitveni odločbi navedlo, da „vložitev prošnje za ugodno obravnavo v skladu z [...] nemškim pravom ne razbremeni civilnopravne odgovornosti v razmerju do tretjih oseb, ki so utrpеле škodo zaradi kartela“.

49 – Člena 101 PDEU in 102 PDEU nalagata tudi obveznosti posameznikom, katerih upoštevanje morajo zagotoviti nacionalna sodišča.

50 – Glej sodbe z dne 30. januarja 1974 v zadevi *BRT in SABAM*, „*BRT I*“ (127/73, Recueil, str. 51, točka 16); z dne 18. marca 1997 v zadevi *Guérin automobiles* proti Komisiji (C-282/95 P, Recueil, str. I-1503, točka 39); z dne 20. septembra 2001 v zadevi *Courage in Crehan* (C-453/99, Recueil, str. I-6297, točka 23) in z dne 13. julija 2006 v združenih zadevah *Manfredi in drugi* (od C-295/04 do C-298/04, ZDl., str. I-6619, točka 39).

51 – Glej v opombi 50 zgoraj navedeno sodbo *Courage in Crehan*, točka 26.

52 – Glej v opombi 50 zgoraj navedeno sodbo *Manfredi in drugi*, točka 61. Sodišče je navedlo, da kadar na nekem področju ni predpisov Unije, je treba v skladu z načelom nacionalne procesne avtonomije v pravnem redu vsake države članice določiti pristojna sodišča in podrobneje urediti postopkovna pravila v zvezi s tožbami, katerih namen je varstvo pravic, ki jih imajo posamezniki neposredno na podlagi prava Unije, če ta pravila niso manj ugodna od tistih, ki veljajo za podobne tožbe na podlagi nacionalnega prava (načelo enakovrednosti), in če v praksi ne onemogočajo ali znatno otežujejo uveljavljanja pravic, ki jih podeljuje pravni red Unije (načelo učinkovitosti) (glej sodbo z dne 10. julija 1997 v zadevi *Palmisani* (C-261/95, Recueil, str. I-4025, točka 27) ter v opombi 50 zgoraj navedeno sodbo *Courage in Crehan*, točka 29).

53 – Glej v opombi 50 zgoraj navedeno sodbo *Courage in Crehan*, točka 27. Glej tudi točko 1.2 Bele knjige Komisije o odškodninskih tožbah zaradi kršitve protimonopolnih pravil ES (COM(2008) 165 konč. („Bela knjiga“)).

37. Po mojem mnenju bi načelno lahko nacionalni organ za varstvo konkurence z razkritjem informacij, ki so mu jih udeleženci kartela prostovoljno predložili na podlagi njegovega programa prizanesljivosti, oškodovani tretji osebi pomagal pri vložitvi odškodninske tožbe zaradi kršitve člena 101 PDEU pri nacionalnih sodiščih v zvezi z domnevno škodo, ki jo je povzročil kartel.⁵⁴ Ta tožba bi lahko pripeljala ne le do ugotovitve, da je oškodovanec upravičen do odškodnine, ampak tudi do uporabe člena 101 PDEU.⁵⁵ Menim torej, da kljub dejstvu, da nacionalni organ za varstvo konkurence ni stranka v postopku odškodninske tožbe, domnevnemu oškodovancu ob neobstoju nujnih legitimnih razlogov v javnem ali zasebnem interesu ne bi smel⁵⁶ zavrniti dostopa do dokumentov, s katerimi razpolaga in ki bi se lahko predložili kot dokaz pri uveljavljanju civilnega zahtevka zoper udeleženca kartela zaradi kršitve člena 101 PDEU,

saj bi to lahko *de facto* omejevalo in posegalo v temeljno pravico te stranke do učinkovitega pravnega sredstva, ki je zagotovljena v členu 101 PDEU in členu 47⁵⁷ v povezavi s členom 51 Listine in členom 6(1) EKČP. Treba je torej preučiti, ali in v kakšnih okoliščinah sme nacionalni organ za varstvo konkurence upravičeno zavrniti razkritje informacij in dokumentov, ki jih je predložil prosilec za ugodno obravnavo.

54 – V točki 2.2 Bele knjige (navedena v opombi 53 zgoraj) je Komisija navedla, da je „[v]eliko ključnih dokazov, ki so potrebni za dokazovanje škode, povzročene zaradi kršenja protimonopolnih pravil, [...] pogosto prikritih in so v lasti tožencev ali tretjih strani, tožnik pa ponavadi ni dovolj seznanjen s podrobnimi informacijami, ki jih vsebujejo.“

55 – Glej v opombi 50 zgoraj navedeno sodbo *Courage in Crehan*, točki 26 in 27.

56 – Drugače bi lahko nacionalni organi za varstvo konkurence z oviranjem dostopa do informacij, s katerimi razpolagajo in ki bi se lahko predložile kot dokazi, onemogočili vložitev odškodninskih tožb.

38. Po mojem mnenju bi lahko nacionalni organ za varstvo konkurence z razkritjem vseh informacij in dokumentov, ki mu jih je predložil prosilec za ugodno obravnavo, resno zmanjšal privlačnost in torej učinkovitost svojega programa prizanesljivosti, saj bi lahko mogoči prosilci za ugodno obravnavo

57 – „Vsakdo, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, ima pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem v skladu s pogoji, določenimi v tem členu.“

Vsakdo ima pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče [...]“

sklepali, da se bodo v civilnopravnih tožbah znašli v slabšem položaju zaradi samoobtoževalnih izjav in dokazov, ki jih morajo⁵⁸ predložiti organu, kot drugi udeleženci kartela, ki ne zaprosijo za ugodno obravnavo. Čeprav ima mogoči prosilec za ugodno obravnavo lahko imuniteto pred globami ali je upravičen do znižanja glob, pa se lahko šteje, da nad to pravico prevlada večje tveganje odškodninske odgovornosti, če se odobri dostop do spisa o ugodni obravnavi, zlasti v primerih, ko so udeleženci kartela skupaj in ločeno odgovorni na podlagi nacionalnih pravil civilnega postopka. Udeleženec kartela bi se torej lahko na splošno odrekel prošnji za ugodno obravnavo ali pa bi bil med postopkom ugodne obravnave manj zgovoren.⁵⁹

39. Obstaja torej očitno nasprotje med učinkovitim izvajanjem programa prizanesljivosti s strani nacionalnega organa za varstvo konkurence in torej javnim izvajanjem konkurenčnega prava po eni strani, ter odobritvijo

58 – Da bi bili upravičeni do ugodne obravnave. Seveda pa ne gre za vprašanje prisile, saj se prosilci za ugodno obravnavo prostovoljno odločijo za predložitev izjav podjetij in že obstoječih dokazov v zameno za pridobitev ugodne obravnave in k temu niso prisiljeni z zakonom. Po drugi strani glej v zvezi s pravico zoper samoobtožbo in pravico do poštenega sojenja sodbo EŠČP z dne 17. decembra 1996 v zadevi Saunders proti Združenemu kraljestvu (*Reports of Judgments and Decisions*, 1996-VI, str. 2044, točke 69, 71 in 76).

59 – Odvračilnega učinka, ki ga lahko ima to, da organ za varstvo konkurence razkrije informacije, ki jih je predložil prosilec za ugodno obravnavo, potencialnim strankam v civilnem postopku, na stopnjo sodelovanja tega prosilca, ni mogoče prezreti, kljub dejstvu, da se v Obvestilu o ugodni obravnavi od prosilca med drugim zahteva, da v vsem upravnem postopku Komisije sodeluje v celoti, neprenehoma in brez odlašanja od predložitve prošnje. Glej točko 12(a) Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj). Nacionalne ureditve najverjetneje nalagajo podobne zahteve. Glej točko 13 vzorčnega programa prizanesljivosti EMK (naveden v opombi 8 zgoraj).

dostopa tretji osebi do informacij, ki jih je predložil prosilec za ugodno obravnavo, da se ji tako pomaga pri vložitvi odškodninske tožbe na podlagi člena 101 PDEU, po drugi strani.⁶⁰

40. Menim, da Uredba št. 1/2003 in sodna praksa Sodišča ne določata nikakršne *de jure* hierarhije ali prednostnega vrstnega reda⁶¹ med javnim izvajanjem konkurenčnega prava EU in zasebnimi odškodninskimi tožbami. Čeprav ni bila uvedena *de jure* hierarhija, je pri zagotavljanju skladnosti s členoma 101 PDEU in 102 PDEU trenutna vloga Komisije in nacionalnih organov za varstvo konkurence po mojem mnenju daleč pomembnejša od zasebnih odškodninskih tožb. Trenutna vloga zasebnih odškodninskih tožb je tozadevno

60 – Nacionalnemu organu za varstvo konkurence.

61 – Uvodna izjava 7 Uredbe št. 1/2003 določa, da imajo „[n]acionalna sodišča [...] pri uporabi pravil konkurence [EU] bistveno vlogo. V pravnih sporih med posamezniki ščitijo osebne pravice v skladu s pravom [EU], na primer z določanjem odškodnin oškodovancem. Nacionalna sodišča dopolnjujejo naloge nacionalnih organov, pristojnih za konkurenco. Zato jim mora biti v celoti dovoljena uporaba členov [101 PDEU in 102 PDEU].“ Uporaba izraza „dopolnjujejo“ po mojem mnenju nujno ne pomeni nikakršnega prednostnega vrstnega reda. Preambula akta Unije v nobenem primeru ni pravno zavezujoča. Glej sodbo z dne 2. aprila 2009 v zadevi Tyson Parketthandel (C-134/08, ZOdl., str. I-2875, točka 16 in navedena sodna praksa).

dejansko tako okrnjena, da izraza „zasebno uveljavljanje“ raje ne bi preveč uporabljal.⁶²

bi se njihovi negativni učinki na konkurenco na splošno in na določene zasebne stranke torej lahko neovirano nadaljevali. Drugič, dejstvo, da nacionalni organi za varstvo konkurence take kartele odkrivajo in preiskujejo na podlagi prošnje za ugodno obravnavo, bi lahko povzročilo sprejetje odločb, s katerimi bi se med drugim zahtevala prenehanje kršitve in naložitev kazni na podlagi nacionalne zakonodaje.⁶⁴ Posledično lahko te odločbe tretjim osebam, oškodovanim zaradi kartela, pomagajo pri vložitvi civilnopravnih odškodninskih tožb. V zvezi s tem menim, da čeprav Uredba št. 1/2003 ne določa, kakšno težo je treba dati odločbam nacionalnih organov za varstvo konkurence⁶⁵ v odločitvah nacionalnega sodišča, podobnih členu 16(1) te uredbe⁶⁶, bi morala nacionalna sodišča take odločbe šteti vsaj za potrditvene dokaze.⁶⁷ Vendar je po mojem mnenju tudi v sodnih sistemih, v katerih stranka v civilnem postopku

41. Poleg tega menim, da je zadevno nasprotje bolj navidezno kot dejansko, saj take ureditve ne koristijo samo javnemu interesu za učinkovite programe prizanesljivosti za odkrivanje in kaznovanje tajnih kartelov, ampak tudi zasebnim strankam, oškodovanim zaradi takih kartelov.⁶³ Prvič, brez učinkovitih programov prizanesljivosti marsikateri karteli morda nikoli ne bi prišli na dan, zato

62 – Komisija je v Beli knjigi iz leta 2008 navedla, da „[k]ljub zahtevi po vzpostavitvi učinkovitega pravnega okvira, da se bo pravica do odškodnine tudi dejansko uveljavljala, in čeprav je v nekaterih državah članicah nedavno prišlo do določenega izboljšanja, danes v praksi žrtve kršitev protimonopolnih pravil [EU] le redko dobijo odškodnino za škodo, ki so jo utrpeli.“ Glej točko 1.1 (navedena v opombi 53 zgoraj).

63 – Glej točko 6 Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj), ki določa, da „[č]e bi njihovo sodelovanje poslabšalo njihov položaj v pravnih postopkih in primerjavi z družbami, ki ne sodelujejo, bi lahko to morebitne prosilce za [ugodno obravnavo] odvrnilo od sodelovanja s Komisijo. Tak nezaželen učinek bi znatno škodoval javnemu interesu za zagotavljanje učinkovitega javnega izvrševanja člena [101 PDEU] v kartelnih zadevah in torej njegovemu učinkovitemu posledičnemu ali vzporednemu zasebnemu uveljavljanju“ (moj poudarek) (navedeno v opombi 41 zgoraj).

64 – Glej člen 5 Uredbe št. 1/2003.

65 – Glej točko 2.3 Bele knjige (navedena v opombi 53 zgoraj).

66 – Člen 16(1) Uredbe št. 1/2003 določa, da „[k]adar nacionalna sodišča odločajo o sporazumih, sklepkih ali usklajenih ravnanjih v skladu s [členom 101 PDEU ali členom 102 PDEU], ki so že predmet odločbe Komisije, ne morejo sprejeti odločitev, ki so v nasprotju s sprejeto odločbo Komisije [...]“ Komisija je v Beli knjigi priporočila pravilo, da nacionalna sodišča, ki morajo razsojati v odškodninskih tožbah v zvezi z ravnanji iz člena 101 PDEU ali 102 PDEU, o katerih je nacionalni organ za varstvo konkurence iz EMK že izdal končno odločitev in ugotovil kršitev navedenih členov ali o katerih je pritožbeno sodišče izdalo pravno močno sodbo, ki potrdi odločitev navedenega organa ali samo ugotovi kršitev, ne morejo sprejeti odločitev v nasprotju s kakršno koli tako odločitvijo ali sodbo.

67 – Predložitveno sodišče je navedlo, da je v skladu z nemškim pravom ugotovljeno dejansko stanje v pravno močnih odločbah o naložitvi globe zavezujoče v civilnih tožbah, tako da oškodovancu ni treba dokazovati kršitve.

pred nacionalnimi sodišči pravnomočne odločbe nacionalnega organa za varstvo konkurence nikakor ne more uveljavljati kot dokaz, temveč mora med drugim v celoti dokazati kršitev člena 101 PDEU, taka odločba dobra podlaga za tožbo, zlasti ker bosta v odločbi najverjetneje podrobno pojasnjena delovanje zadevnega kartela in kršitev člena 101 PDEU.

samoobtoževalnih izjav ali izjav podjetij,⁶⁸ ki so jih podali prosilci za ugodno obravnavo, in že prej obstoječih dokumentov, ki so jih ti predložili.

42. Menim torej, da je zaradi varstva javnih in dejansko tudi zasebnih interesov za odkrivanje in kaznovanje kartelov treba čim bolj ohraniti privlačnost programa prizanesljivosti, ki ga je določil nacionalni organ za varstvo konkurence, ne da bi neupravičeno omejili pravico stranke v civilnem postopku do dostopa do informacij in konec koncev do učinkovitega pravnega sredstva.

44. Po mojem mnenju bi lahko dejstvo, da se strankam v civilnem postopku med postopkom ugodne obravnave in zaradi tega postopka razkrije vsebina prostovoljno predloženih samoobtoževalnih izjav⁶⁹, ki so jih podali prosilci za ugodno obravnavo⁷⁰ in v katerih prosilci organu za varstvo konkurence dejansko priznajo in opišejo svoje sodelovanje pri kršitvi člena 101 PDEU, precej zmanjšalo privlačnost in torej tudi učinkovitost programa prizanesljivosti, ki ga izvaja nacionalni organ za varstvo konkurence.⁷¹ Posledično bi se s tem lahko nacionalnemu organu za varstvo

43. Glede zadeve, ki je sporna v postopku v glavni stvari, predložitveno sodišče v predložitveni odločbi ni podrobno navedlo narave informacij in dokumentov, ki so jih predložili prosilci za ugodno obravnavo. Ker pa je predložitveno sodišče navedlo, da program prizanesljivosti Bundeskartellamt temelji na vzorčnem programu prizanesljivosti EMK, predlagam, naj se v teh okoliščinah preuči dostopnost prostovoljno predloženih

68 – Iz spisa, predloženega Sodišču, ni razvidno, ali so prosilci za ugodno obravnavo izjave podjetij podali ustno. Ker menim, da se take izjave ne bi smele razkriti, ni pomembno, ali so bile podane ustno ali pisno.

69 – Tako imenovane izjave podjetij.

70 – Dejansko pomenijo priznanje ali priznanje krivde.

71 – Ker se zadevne izjave nanašajo zlasti na posamično sodelovanje prosilca za ugodno obravnavo pri nezakonitem kartelu, bi bil lahko ta prosilec v slabšem položaju v odškodninskem postopku kot udeleženci kartela, ki ne sodelujejo. V točki 2.9 Bele knjige z naslovom „Medsebojno delovanje programov prizanesljivosti in odškodninskih tožb“ je Komisija menila, da je za zasebno uveljavljanje in javno izvrševanje pomembno zagotoviti, da so ureditve o ugodni obravnavi privlačne. Komisija zato meni, da je treba za izjave podjetij, ki jih predloži vlagatelj prošnje za ugodno obravnavo, zagotoviti primerno zaščito proti razkritju v zasebnih odškodninskih tožbah, da se prepreči manj ugoden položaj vlagatelja v primerjavi z drugimi kršitelji. Ta zaščita naj bi se uporabljala, kadar razkrije odredi sodišče, in sicer preden organ za konkurenco sprejme odločitev ali po tem (navedeno v opombi 53 zgoraj).

konkurence onemogočilo učinkovito izvajanje člena 101 PDEU, zasebnim strankam v postopku pa navezadnje odvzelo možnost imeti na voljo učinkovito pravno sredstvo. Čeprav lahko torej zavrnitev takega dostopa ovira ali deloma onemogoči temeljno pravico domnevnega oškodovanca do učinkovitega pravnega sredstva, menim, da poseganje v to pravico upravičuje zakonit cilj zagotavljanja učinkovitega izvajanja člena 101 PDEU s strani nacionalnih organov za varstvo konkurence ter dejansko tudi zasebni interesi za odkrivanje in kaznovanje kartelov.

45. Poleg tega se zdi, kar mora preveriti predložitevno sodišče, da⁷² bi lahko prosilci za ugodno obravnavo upravičeno pričakovali, da na podlagi diskrecijske pravice, ki jo ima na tem področju Bundeskartellamt, prostovoljno predložene samoobtoževalne izjave ne bodo razkrite. Zagovarjam stališče, da čeprav je treba kar najbolj upoštevati temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva, pa je pomembnejše upravičeno pričakovanje prosilca za ugodno obravnavo, da take samoobtoževalne izjave ne bodo razkrite.

72 – V skladu zlasti s točko 22 ureditve Bundeskartellamt o ugodni obravnavi (navedena v opombi 6 zgoraj).

46. Menim torej, da dostopa do prostovoljno predloženih samoobtoževalnih izjav, ki jih je podal prosilec za ugodno obravnavo, načelno⁷³ ne bi smeli odobriti.

47. Vendar bi morali domnevni oškodovanci, kot je družba Pfeleiderer, razen do takih samoobtoževalnih izjav imeti dostop do vseh drugih že prej obstoječih dokumentov, ki jih je prosilec za ugodno obravnavo predložil med postopkom ugodne obravnave⁷⁴ in ki bi jih stranke v okviru zasebne odškodninske tožbe uporabile kot dokaz za obstoj nezakonitega ravnanja, ki krši člen 101 PDEU⁷⁵, škode, ki so jo utrpele, ter vzročne zveze med škodo in kršitvijo.⁷⁶ Zadevni dokumenti dejansko ne

73 – Morda bo treba v posebnih okoliščinah določiti izjeme od takega pravila, na primer če prosilec za ugodno obravnavo sam razkrije vsebino izjave svojega podjetja tretjim strankam. Glej na primer točko 33 Obvestila o ugodni obravnavi (navedeno v opombi 9 zgoraj).

74 – Razen poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih informacij, kot so interni dokumenti.

75 – V sodnih sistemih – kot je ta v Zvezni republiki Nemčiji –, v katerih se lahko stranke v odškodninskih tožbah sklicujejo na pravnomočno odločbo nacionalnega organa za varstvo konkurence ali pritožbenega sodišča, da bi dokazale kršitev člena 101 PDEU, menim, da v teh okoliščinah ne bi smeli odobriti dostopa do dokazov ali dokumentov, ki jih je prosilec za ugodno obravnavo razkril med postopkom ugodne obravnave, saj niso nujni za uveljavljanje pravice do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja.

76 – Po mojem mnenju bi moral nacionalni organ za varstvo konkurence pridobiti zavezujoča zagotovila, da se bodo informacije uporabile samo za zadevni postopek.

izhajajo iz postopka ugodne obravnave, saj v nasprotju z zgoraj navedenimi samoobtoževalnimi izjavami obstajajo neodvisno od tega postopka in bi se lahko vsaj teoretično razkrili drugje. Ne vidim nobenega prepričljivega razloga za to, da bi bilo treba zavrniti dostop do takih dokumentov, ki so posebej namenjeni

in primerni za pripravo odškodninske tožbe. Bilo bi v nasprotju s temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva, če bi lahko nacionalni organ za varstvo konkurence zavrnil dostop do takih dokumentov v okoliščinah, kot so te v glavni stvari.

VI – Predlog

48. Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev Sodišču predlagam, naj na vprašanje, ki ga je predložilo Amtsgericht Bonn (Nemčija), odgovori:

Če nacionalni organ za varstvo konkurence izvaja program prizanesljivosti za zagotovitev učinkovite uporabe člena 101 PDEU, se osebi, oškodovani zaradi kartela, pri uveljavljanju civilnopravnih zahtevkov ne sme odobriti vpogleda v samoobtoževalne izjave, ki so jih prostovoljno predložili prosilci za ugodno obravnavo ter v katerih so prosilci organu dejansko priznali in opisali svoje sodelovanje pri kršitvi člena 101 PDEU, saj bi se s tem precej zmanjšala privlačnost in torej tudi učinkovitost programa prizanesljivosti, ki ga izvaja ta organ, posledično pa bi se organu onemogočilo učinkovito izvajanje člena 101 PDEU. Čeprav lahko zavrnitev takega dostopa ovira ali deloma onemogoči temeljno pravico domnevnega oškodovanca do

učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, ki je zagotovljena v členu 47 v povezavi s členom 51(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, pa je poseganje v to pravico upravičeno na podlagi zakonitega cilja zagotavljanja učinkovitega izvajanja člena 101 PDEU s strani nacionalnih organov za varstvo konkurence ter zasebnih interesov za odkrivanje in kaznovanje kartelov.

Bilo bi v nasprotju s temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, zagotovljeno s členom 47 v povezavi s členom 51(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, če bi nacionalni organ za varstvo konkurence zavrnil dostop do drugih že prej obstoječih dokumentov, ki jih je prosilec za ugodno obravnavo predložil med postopkom ugodne obravnave in ki bi jih lahko osebe, ki naj bi bile oškodovane zaradi kartela, v okviru zasebne odškodninske tožbe uporabile kot dokaz za obstoj nezakonitega ravnanja, ki krši člen 101 PDEU, škode, ki so jo utrpele, ter vzročne zveze med škodo in kršitvijo.